

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE
PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII

**articolului 12 alineatele (7) și (8) din Legea
securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995**
*(obligația autorităților de a furniza informații
Consiliului Suprem de Securitate)*

(sesizarea nr. 69a/2020)

CHIȘINĂU
29 octombrie 2020

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 13 mai 2020,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională pe 13 mai 2020, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, de către dl Serghei Sîrbu, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea articolului 12 alineatele (7) și (8) din Legea securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995.

3. La ședința Curții din 14 mai 2020, dl judecător Vladimir Țurcan i-a prezentat plenului Curții Constituționale o cerere de abținere de la judecarea cauzei. Analizând motivele invocate în cerere, Curtea Constituțională a decis admiterea ei.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 6 august 2020, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Consiliului Superior al Procurorilor, Curții Supreme de Justiție, Procuraturii Generale, Universității de Stat din Moldova, Universității Libere Internaționale din Moldova, Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

6. În ședința publică a Curții au fost prezenți dl Serghei Sîrbu, autorul sesizării, dl Radu Radu, reprezentantul Parlamentului, dl Dorin Lișman, reprezentantul Guvernului.

ÎN FAPT

7. Pe 5 iulie 2019, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 73 pentru modificarea articolului 12 din Legea securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995. Prin această Lege, Parlamentul a completat articolul 12 din Legea securității statului cu alineatele (7) și (8).

8. Potrivit alineatului (7) menționat *supra*, autoritățile publice centrale, cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sunt obligate să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului. Conform alineatului (8), refuzul autorităților menționate la alineatul (7) de a furniza datele solicitate de către Consiliul Suprem de Securitate atrage răspunderea în condițiile legii.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 28
Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 77
Președintele Republicii Moldova, șeful statului

„(1) Președintele Republicii Moldova este șeful statului.

(2) Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării.”

Articolul 87
Atribuții în domeniul apărării

„(1) Președintele Republicii Moldova este comandantul suprem al forțelor armate.

[...]

(4) Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.”

Articolul 124
Procuratura

„(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

[...].”

10. Prevederile relevante ale Legii securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995 sunt următoarele:

Articolul 12
Consiliul Suprem de Securitate

„[...]

(7) Autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sunt obligate să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.

(8) Refuzul autorităților menționate la alin.(7) de a furniza datele solicitate de către Consiliul Suprem de Securitate atrage răspundere în condițiile legii.

[...].”

DREPT COMPARAT

11. În Letonia, conform articolului 20 alin. (4) din Legea securității naționale din 14 decembrie 2000, Consiliul de Securitate Națională (constituit din Președinte, Președintele Parlamentului (*Saeima*), Președintele Comisiei de Securitate Națională a Parlamentului (*Saeima*), Președintele Comisiei de Apărare, Afaceri Interne și Prevenire a Corupției a Parlamentului (*Saeima*), Prim-ministrul, ministrul Apărării, ministrul Afacerilor Externe, ministrul de Interne, Procurorul General) are prerogativa de a le solicita instituțiilor de securitate ale statului toate informațiile disponibile care privesc interesele securității naționale.

12. În Lituania, potrivit articolului 7 alin. (2) din Legea Consiliului Național de Apărare nr. 209 din 30 aprilie 1997, șefii și funcționarii autorităților publice sunt obligați să-i furnizeze Consiliului Național de Apărare (constituit din Președintele Republicii, Prim-ministru, Președintele Parlamentului (*Saeima*), ministrul Securității Regionale și Comandantul Armatei) documentele și informațiile necesare.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate)

13. În Georgia, conform articolului 22 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la coordonarea și planificarea politicii securității naționale nr. 3126 din 4 martie 2015, Consiliul este constituit din membri permanenți și membri invitați. Membrii permanenți ai Consiliului sunt: Primul-ministru, ministrul Finanțelor, ministrul Afacerilor Interne, ministrul Apărării, ministrul Afacerilor Externe, șeful Serviciului de Securitate al Statului, asistentul Primului-ministru pe probleme de securitate a statului – secretarul Consiliului de securitate de stat și de gestionare a crizelor (alin. (2) al aceluiași articol). Potrivit articolului 21 lit. a) și i) din aceeași Lege, în vederea exercitării competențelor acordate Guvernului Georgiei de Constituție, Consiliul examinează informații cu privire la situația din domeniile securității statului și ordinii juridice, identifică și evaluează amenințările interne și externe, precum și dezvoltă măsuri adecvate pentru a preveni aceste amenințări. Acesta le poate solicita autorităților de stat care efectuează supravegherea activităților organelor locale de autoguvernare informații referitoare la exercitarea drepturilor delegate organelor locale de autoguvernare în domeniile apărării statului, securității și ordinii de drept și oferă recomandările corespunzătoare autorităților care efectuează supravegherea de stat a activităților organelor locale de autoguvernare.

14. În Israel, potrivit articolului 6 (B) alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Național de Securitate din 2008, conducătorul Consiliului de Securitate Națională sau unul din angajații Consiliului de Securitate Națională, autorizat de conducător, poate solicita de la instituțiile guvernamentale sau unitățile auxiliare ale acestora, de la Forțele de Apărare ale Israelului, de la alte organe de securitate conduse de Prim-Ministru și de la poliția israeliană informații, documente și rapoarte din domeniile aflate sub autoritatea aceleiași instituții cerute de Consiliul Național de Securitate pentru a-și îndeplini atribuțiile.

15. În Cehia, conform articolului 9 pct. 3) din Statutul Consiliului Național de Securitate, Consiliul Național de Securitate (Prim-ministrul, viceprim-ministrul și ministrul Afacerilor Externe, ministrul Apărării, ministrul de Interne, ministrul Afacerilor Europene, ministrul Finanțelor; ministrul Industriei și Comerțului, ministrul Transporturilor, ministrul Sănătății) poate solicita informații și analize de la toți miniștrii și conducătorii altor autorități administrative, precum și le poate stabili sarcini privind protejarea securității statului.

16. În Portugalia, potrivit articolului 9 din Legea cu privire la Biroul pentru Securitatea Națională nr. 3 din 16 ianuarie 2012, Biroul pentru

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate)

Securitatea Națională poate solicita autorităților judiciare, poliției și oricărui servicii, organelor, entităților publice sau private orice colaborare sau asistență pe care o consideră necesară pentru exercitarea activităților de supraveghere și acreditare.

17. În Italia, conform articolului 6 din Codul ordinii militare, secretarul Consiliului Suprem de Apărare colectează și elaborează, în conformitate cu directivele Consiliului, toate elementele referitoare la aspectele care urmează să fie prezentate Consiliului. Acesta coordonează deliberările relevante și pregătește punerea lor în aplicare de către organele competente. În acest scop, Secretarul Consiliului le poate solicita direct autorităților publice, instituțiilor și societăților toate informațiile și datele necesare pentru studierea și discutarea aspectelor care urmează să fie prezentate Consiliului. De asemenea, potrivit articolului 2 alin. (1) din Legea privind sistemul informațional pentru securitatea Republicii și noua disciplină a secretului, sistemul informațional al securității Republicii este compus din președintele Consiliului de Miniștri, Comitetul interministerial pentru securitatea Republicii, Departamentul informației pentru securitate (DIS), Departamentul pentru informații și securitate externă (AISE) și Departamentul pentru informații și securitate internă (AISI). Articolul 14 alin. (1) din aceeași Lege stabilește că Președintele Consiliului de Miniștri poate solicita autorității judiciare competente, chiar prin derogare de la interdicția stabilită de articolul 329, direct sau prin intermediul directorului general al Departamentului de informații de securitate, copii ale documentelor procedurilor penale și informații scrise cu privire la acestea, conținut considerat indispensabil pentru desfășurarea activităților legate de nevoile sistemului informațional pentru securitatea Republicii.

18. În România, potrivit articolului 5 alin. (1)-(4) din Legea privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, nr. 415 din 27 iunie 2002, Președintele României îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Prim-ministrul României îndeplinește funcția de vicepreședinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Membrii Consiliului Suprem de Apărare a Țării sunt: ministrul Apărării Naționale, ministrul de Interne, ministrul Afacerilor Externe, ministrul Justiției, ministrul Industriei și Resurselor, ministrul Finanțelor Publice, directorul Serviciului Român de Informații, directorul Serviciului de Informații Externe, șeful Statului Major General și consilierul prezidențial pentru securitate națională.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate)

19. Conform articolului 5 lit. a) din Regulamentul privind atribuțiile, organizarea și funcționarea secretariatului Consiliului Suprem de Apărare a Țării, Consiliul este autorizat să solicite și să primească informații, inclusiv clasificate, care privesc apărarea țării și securitatea națională de la toate instituțiile cărora li se adresează.

20. În Spania, conform articolului 21 alin. (2) din Legea privind securitatea națională nr. 36/2015 din 28 septembrie 2015, Consiliul Național de Securitate este constituit din: a) Prim-ministru care îl va prezida; b) vicepreședinții Guvernului, dacă este cazul; c) miniștrii Afacerilor Externe și Cooperării, Justiției, Apărării, Finanțelor și Administrației Publice, Internelor, Dezvoltării, Industriei, Energiei și Turismului, Economiei și Sănătății, Serviciilor Sociale și Egalității; d) Directorul Cabinetului Președinției Guvernului, Secretarul de Stat pentru Afaceri Externe, Directorul Serviciului de Apărare, Secretarul de Stat pentru Securitate și Secretarul Directorului Centrului Național de Informații. Potrivit articolului 26 alin. (2) din Lege, instrumentele preventive ale organelor de coordonare și de sprijin ale Consiliului Național de Securitate pot fi activate, în prealabil, pentru a analiza și monitoriza cazurile care ar putea conduce la o situație de interes pentru securitatea națională. În acest scop, toate autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să coopereze în conformitate cu prezenta lege.

21. În Ucraina, potrivit articolului 4 pct. 1) din Legea privind Secretariatul Consiliului Național de Apărare și Securitate nr. 1446/2005 din 14 octombrie 2005, Consiliul Național de Apărare și Securitate are competența de a solicita, în modul prevăzut de lege, de la autoritățile executive și cele locale, întreprinderi, instituții și organizații informații, documente și materiale necesare îndeplinirii sarcinilor care îi sunt atribuite.

ÎN DREPT

A. ADMISIBILITATEA

22. Prin Decizia sa din 6 august 2020, Curtea a confirmat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări stabilite în jurisprudența sa constantă.

23. Curtea a observat că, potrivit articolelor 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații posedă prerogativa sesizării Curții Constituționale.

24. Curtea a reținut că obiectul sesizării îl constituie articolul 12 alineatele (7) și (8) din Legea securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

25. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

26. Curtea a stabilit că prevederile legale contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

27. Cu privire la pretinsa neconstituționalitate a articolului 12 alineatele (7) și (8) din Legea securității statului, pentru a declara admisibilă sesizarea, Curtea a stabilit și incidența normelor din Constituție, invocate de către autorul acesteia.

28. Autorul sesizării a susținut că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 2 alin. (2), 6, 23 și 124 din Constituție. Autorul sesizării a prezentat argumente referitoare la încălcarea principiilor legalității, suveranității statului, separației și colaborării ramurilor puterii în stat, independenței și autonomiei Procuraturii, precum și la neclaritatea prevederilor contestate.

29. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că articolele 1 alin. (3) [*statul de drept*], 23 alin. (2) [*calitatea legii*] și 54 alin. (2) [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Acestea pot fi invocate, în special, dacă se constată aplicabilitatea lor cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 18; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25; HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 41).

30. Curtea a reținut că, potrivit articolului 2 alin. (2) [*suveranitatea și puterea de stat*] din Constituție, nicio persoană particulară, nicio parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului. Curtea nu a constatat cum ar fi afectat, în circumstanțele acestei cauze, articolul 2 din Constituție, referitor la suveranitatea națională.

31. Cu privire la articolul 6 [*separația și colaborarea puterilor*] din Constituție, Curtea a observat că acesta stabilește că în Republica Moldova puterile legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

32. În Hotărârea nr. 23 din 9 noiembrie 2011 privind interpretarea articolului 116 alin. (4) din Constituție, Curtea a notat următoarele:

„19. Principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea „*checks and balances*” [...] stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv.

20. Acest sistem [...] reprezintă condiția *sine qua non* a democrației moderne, împiedicând omnipotența legislativului, pe cea a executivului sau a judiciarului.”

33. De asemenea, Curtea a stabilit că puterile legislativă, executivă și judecătorească nu pot concura între ele, având sarcina de a-și exercita separat atribuțiile în limitele rigorilor impuse de Constituție, printr-o colaborare reciprocă pentru exercitarea puterii de stat (a se vedea HCC nr. 24 din 10 septembrie 2013, § 38; HCC nr. 25 din 29 octombrie 2019, § 43; HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 92).

34. Din această perspectivă, Curtea a reținut că, potrivit articolului 12 alin. (4) teza a II-a din Legea securității statului, din componența Consiliului Suprem de Securitate fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul, președintele Comisiei pentru securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, ministrul Apărării, ministrul Afacerilor Interne, directorul Serviciului de Informații și Securitate, Procurorul General și guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei. De asemenea, alineatul (1) din același articol stabilește că Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ, care analizează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale în domeniul asigurării securității naționale și prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică externă și internă a statului.

35. Având în vedere prevederile articolului 12 din Legea securității statului, Curtea a atestat, de fapt, colaborarea diferitelor autorități și instituții publice în probleme de politică externă și internă a statului și pentru asigurarea securității naționale. Curtea a stabilit că dispozițiile criticate nu afectează principiul separării puterilor, garantat de articolul 6 din Constituție, care presupune condiția esențială a colaborării puterilor în stat.

36. Cu privire la incidența articolului 124 din Constituție, Curtea a reținut că acest articol stabilește statutul Procuraturii. Astfel, Procuratura contribuie la înfăptuirea justiției, la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, ale societății și ale statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege. De asemenea, Constituția stabilește că competențele și modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 46).

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligăția autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

37. În Hotărârea menționată *supra*, Curtea a subliniat că Procuratura nu face parte din puterea judecătorească, ci contribuie, ca instituție publică autonomă, la realizarea justiției (§ 42).

38. Totodată, Curtea a observat că articolul 1 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură stabilește că Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății. De asemenea, potrivit articolului 8 alin. (1) teza I din aceeași Lege, Procuratura Generală este condusă de Procurorul General și de adjuncții săi conform competențelor stabilite, are statut de persoană juridică, dispune de cont trezorerial și ștampilă cu Stema de stat. Potrivit articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului, autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sunt obligate să furnizeze, la solicitare sau din oficiu, orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.

39. Sub acest aspect, Curtea a observat că instituția Procuraturii este o autoritate publică de rang constituțional, iar textul „persoane juridice publice autonome” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului include Procuratura în categoria instituțiilor obligate să prezinte informațiile solicitate de Consiliul Suprem de Securitate.

40. Totuși, Curtea a reținut că, potrivit articolului 33 alin. (1) lit. c)-e) din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, independența procurorului este asigurată prin: inviolabilitatea lui; marja discreționară decizională a procurorului în exercițiul funcției, acordată prin lege; stabilirea interdicției privind imixtiunea altor persoane sau autorități în activitatea procurorului. De asemenea, articolul 34 alin. (1) din aceeași Lege stabilește că inviolabilitatea procurorului asigură garanții de protecție împotriva oricăror intervenții și imixțiuni în activitatea acestuia.

41. De asemenea, Curtea a subliniat că o serie de instrumente juridice internaționale au stabilit și au dezvoltat principiul independenței procurorilor. Astfel, conform Liniilor directe ale ONU privind rolul procurorilor, statele

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

membre trebuie să se asigure că procurorii sunt apti să-și exercite atribuțiile profesionale, fără intimidări, impedimente, hărțuiri, ingerințe necorespunzătoare sau expunere nejustificată la răspundere civilă, penală sau de altă natură din partea altor autorități. Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a menționat în Recomandarea (2000)19 privind rolul urmăririi penale în justiția penală că: „Statele trebuie să ia măsuri corespunzătoare, astfel încât procurorii să-și poată îndeplini atribuțiile fără ingerințe nejustificate sau fără a fi expuși unei responsabilități nejustificate penale, civile sau de altă natură.” (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 71 din 27 iulie 2017, §§ 21-23).

42. Mai mult, Curtea a constatat că Codul de procedură penală conține garanții pentru protejarea informațiilor, datelor sau probelor din cadrul urmăririi penale, fiind stabilite în mod expres condițiile de divulgare a acestora și răspunderea penală pentru nerespectarea confidențialității materialelor urmăririi penale. Așa cum decurge din scopul și obiectul articolului 212 alin. (1) din Codul de procedură penală, regimul confidențialității materialelor urmăririi penale depinde exclusiv de autorizația persoanei care efectuează urmărirea penală sau de cea a persoanei abilitate cu controlul asupra activității urmăririi penale.

43. În acest sens, Curtea a reținut că, în baza articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului, Consiliul posedă competența de a solicita furnizarea oricăror date sau informații de la Procuratură, însă Procuratura poate refuza, potrivit articolului 212 alin. (1) din Codul de procedură penală, comunicarea informațiilor și materialelor urmăririi penale. Comunicarea unor asemenea informații Consiliului ar semnifica, în sensul articolului 212 alin. (1) din Codul de procedură penală, darea lor spre publicitate, pentru că orice autoritate care nu are legătură cu activitatea de urmărire penală face parte din noțiunea autonomă de „public”. De asemenea, Consiliul nu poate influența activitatea Procuraturii, inclusiv marja discreționară decizională a vreunui procuror. Așadar, Curtea a observat că prevederile contestate nu afectează independența și autonomia Procuraturii și, prin urmare, articolul 124 din Constituție nu este incident în prezenta cauză.

44. De asemenea, pentru că este suverană cu privire la competența sa, Curtea nu poate fi constrânsă, la examinarea constituționalității unui text de lege, să analizeze dispozițiile criticate doar prin prisma normelor constituționale invocate de către autorul sesizării, ci este liberă să le analizeze și în raport cu prevederile constituționale relevante pentru soluționarea sesizării, importante fiind inclusiv argumentele aduse în acest sens (a se vedea HCC nr. 7 din 26 aprilie 2018, § 23; HCC nr. 15 din 22 mai 2018, §

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

24; HCC nr. 21 din 3 octombrie 2019, § 23; HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 27; HCC nr. 12 din 7 mai 2020, § 48; HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 58; HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 39).

45. Sub acest aspect, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că noțiunea de „viață privată” poate include activități profesionale sau comerciale (*Niemietz v. Germania*, 16 decembrie 1992, § 29). Astfel, datele bancare pot constitui informații ce vizează secretul profesional, iar respectarea secretului profesional intră în sfera de aplicare a noțiunii de „viață privată” din articolul 8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (a se vedea *Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova v. Portugalia*, 1 decembrie 2015, §§ 42-44). Așadar, obligația furnizării la solicitare sau din oficiu a unor date și informații, inclusiv a celor care constituie secret bancar sau comercial, poate face incident articolul 28 din Constituție.

46. Cu privire la articolul 12 alin. (8) din Legea securității statului, autorul susține că aceste prevederi sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 2 alin. (2), 6, 23 și 124 din Constituție.

47. Simpla enumerare a unor articole din Constituție nominalizate *supra*, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a prevederilor articolului 12 alin. (8) din Legea securității statului raportate la acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate.

48. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 30 din 29 martie 2018, § 22; DCC nr. 145 din 29 noiembrie 2018, § 15; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 23, DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 21; DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 38; DCC nr. 73 din 30 iunie 2020, § 56).

49. În aceste condiții, având în vedere că autorul sesizării nu a invocat argumente privind pretinsa neconformitate a articolului 12 alin. (8) din Legea securității statului cu prevederile constituționale invocate și nici nu a demonstrat raportul contradictoriu dintre ele, Curtea a declarat sesizarea inadmisibilă în această parte.

50. Prin urmare, Curtea va exercita controlul constituționalității articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului prin prisma articolului 28 coroborat cu articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 din Constituție.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate)

B. FONDUL CAUZEI

PREȚINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 28 COROBORAT CU ARTICOLELE 1 ALIN. (3), 23 ALIN. (2) ȘI 54 DIN CONSTITUȚIE

A. Argumentele autorului sesizării

51. Autorul sesizării susține că, potrivit articolului 12 din Legea securității statului, Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ care analizează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale în domeniul asigurării securității naționale și prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică externă și internă a statului.

52. De asemenea, autorul sesizării susține că textul „orice date și informații care vizează securitatea statului sau alte informații” este imprevizibil și poate genera aplicarea abuzivă a acestuia de către Consiliul Suprem de Securitate, deoarece sintagma „securitatea statului” înglobează orice informație pe care Consiliul o va solicita pentru elaborarea deciziilor sale. Prin urmare, autorul consideră că prevederile contestate nu corespund exigențelor calității legii.

B. Argumentele autorităților și ale organizațiilor care și-au prezentat opiniile

53. În opinia prezentată Curții, Președintele Republicii Moldova menționează că rolul și locul Consiliului Suprem de Securitate în sistemul asigurării securității naționale sunt determinate de rolul și locul șefului statului în acest sistem. Președintele exercită conducerea generală a activității de asigurare a securității statului, iar organul său consultativ este Consiliul Suprem de Securitate. Așadar, Consiliul Suprem de Securitate nu trebuie să aibă un rol fictiv și formal, ci trebuie să dispună de pârghii pentru a dinamiza activitatea întregului sistem de securitate.

54. De asemenea, Președintele susține că un factor determinant care a impus operarea modificărilor în articolul 12 din Legea securității statului l-au constituit prevederile Strategiei Securității Naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 153 din 15 iulie 2011. Unul din modurile de implementare a acestor prevederi este consolidarea rolului Consiliului Suprem de Securitate, investirea cu funcții deliberative, de coordonare și de elaborare a politicilor în domeniile de securitate și de

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligăția autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

apărare. Totodată, s-a urmărit dezvoltarea capacităților de informare și comunicare, de analiză permanentă a sistemului de securitate națională și de ajustare a acestuia în funcție de evoluția amenințărilor și a riscurilor, precum și de coordonare, monitorizare și de planificare strategică pentru prevenire și reacție în situații de criză. Totuși, Consiliul Suprem de Securitate rămâne un organ consultativ pe lângă Președinte, iar deciziile emise de Consiliu sunt de recomandare.

55. Președintele susține că pentru consolidarea capacității Consiliului Suprem de Securitate de gestionare a problemelor din domeniul securității statului și de coordonare a activității instituțiilor statului în vederea prevenirii și combaterii riscurilor pentru securitatea națională a apărut necesitatea de a responsabiliza autoritățile să prezinte informații Consiliului.

56. De asemenea, Președintele menționează că prevederile contestate nu au plasat Consiliul ca organ ierarhic superior față de alte instituții ale statului. De altfel, membrii Consiliului sunt reprezentanți din diferite ramuri ale puterii legislative, celor executive și judecătorești, ceea ce determină o colaborare a acestora.

57. Totodată, Președintele consideră că prevederile articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului sunt accesibile, previzibile și nu generează interpretări abuzive. Prin urmare, prevederile contestate corespund exigențelor calității legii.

58. În opinia prezentată de către Consiliul Superior al Procurorilor se menționează că prevederile articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului instituie obligația pentru o categorie largă de autorități publice de a furniza Consiliului Suprem de Securitate orice date și informații care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.

59. Sub acest aspect, Consiliul Superior al Procurorilor evidențiază că deși Consiliul Suprem de Securitate rămâne un organ consultativ, acesta are competența de a elabora decizii care îl statuează drept având statutul unei entități publice de o forță superioară celei prevăzute la articolul 12 alin. (1) din Legea menționată *supra*.

60. Mai mult, Consiliul Superior al Procurorilor susține că solicitările Consiliului Suprem de Securitate de a prezenta informații pot fi expediate sub formă de adresă, fără a fi emisă o decizie semnată de membrii acestora.

61. De asemenea, Consiliul menționează că forța juridică a deciziilor și a solicitărilor emise de Consiliul Suprem de Securitate este neclară.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

62. Consiliul Superior al Procurorilor afirmă că Procuratura ar fi obligată, în baza unei simple solicitări a Consiliului Suprem de Securitate, să furnizeze orice informație. Așadar, Consiliul Suprem de Securitate, ca organ consultativ, poate da ordine unei autorități de rang constituțional – Procuratura, fapt care ar condiționa un dezechilibru.

63. Consiliul subliniază că Procuratura este independentă de cele trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească, precum și de orice partid politic și de alte instituții, organe și persoane. Prin urmare, Consiliul Superior al Procurorilor consideră că prevederile articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului atentează la independența și autonomia Procuraturii.

64. Totodată, Consiliul susține că sintagmele „orice date și informații” și „alte informații” sunt imprecise și imprevizibile, nefiind stabilite expres care informații ar urma să fie furnizate de către Procuratură.

65. Sub acest aspect, Consiliul subliniază că în cazul accesului la informațiile din cadrul urmăririi penale este necesară respectarea principiului confidențialității urmăririi penale și protecția datelor cu caracter personal. De altfel, se susține că orice furnizare a informației din cadrul urmăririi penale este de natură să încalce prezumția nevinovăției, drepturile și libertățile persoanelor, precum și dreptul la un proces echitabil și imparțialitatea justiției. În acest sens, este inadmisibil ca Procuratura să fie obligată să furnizeze orice informație din cadrul cauzelor penale pendinte.

66. Prin urmare, Consiliul Superior al Procurorilor conchide că articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului nu respectă exigențele calității legii și afectează independența Procuraturii.

67. Procuratura Generală, în opinia sa, susține că, în baza prevederilor articolului 12 din Legea securității statului, Consiliul Suprem de Securitate a devenit din organ consultativ în entitate instituționalizată abilitată cu dreptul de a solicita orice date și informații de la autorități și de a sancționa autoritățile pentru neprezentarea acestor informații. Totodată, se evidențiază că prezentarea informațiilor de către Procuratură poate afecta organizarea și desfășurarea procesului penal ca urmare a divulgării datelor cu caracter confidențial.

68. Așadar, Procuratura Generală consideră că prevederile articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului sunt imprevizibile, diminuează autonomia funcțională a Procuraturii și creează ingerințe nejustificate în activitatea justiției.

69. De asemenea, Curtea Constituțională a primit o opinie *amicus curiae* din partea Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice. În opinia

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

sa, Institutul menționează că articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului este imprevizibil și susceptibil de o interpretare extensivă și abuzivă.

70. De asemenea, Institutul susține că obligarea Procuraturii să prezinte informații afectează bazele constituționale ale organizării și funcționării Procuraturii, autonomia instituției și independența procurorilor.

71. Prin urmare, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice consideră că prevederile contestate sunt neconstituționale.

C. Aprecierea Curții

1. Principii generale

1.1. Calitatea legii

72. Exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, CDL-AD(2011)003rev, 2011, § 41). Calitatea legii constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr. 21 din 22 iunie 2016, § 55). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile, care oferă garanții împotriva eventualelor abuzuri.

73. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, prin publicarea legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

74. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

75. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 69; HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 79;

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

DCC nr. 49 din 31 mai 2018, § 30; DCC nr. 115 din 31 octombrie 2019, § 20; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 25).

2. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

2.1. Calitatea legii

76. Curtea notează că articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului stabilește că autoritățile publice centrale, cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sunt obligate să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.

77. Curtea observă că prevederile legale contestate instituie obligația furnizării a două tipuri de informații: a) orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică; b) alte informații.

a) Obligația furnizării oricăror date și informații, inclusiv a celor care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică

78. În privința accesibilității legii, Curtea reține că prevederile articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului corespund acestui criteriu, deoarece Legea securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995 este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

79. Cu privire la condiția previzibilității, Curtea observă că articolul menționat *supra* stabilește obligația autorităților și a persoanelor juridice publice autonome de a prezenta orice date sau orice informații solicitate de Consiliu, inclusiv informațiile a căror furnizare este restricționată, *i.e.* constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică.

80. Sub acest aspect, Curtea observă că definiția și condițiile de furnizare a informațiilor care constituie secret de stat sau care reprezintă secret bancar sau comercial își găsesc detalierea în alte acte normative. De exemplu, Legea

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate)

nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat definește secretul de stat ca fiind informații protejate de stat în domeniul apărării naționale, economiei, științei și tehnicii, relațiilor externe, securității statului, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice, a căror divulgare neautorizată sau pierdere este de natură să aducă atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova. De asemenea, Legea stabilește atribuțiile autorităților publice în domeniul protecției secretului de stat (articolul 5), informațiile considerate secret de stat (articolul 7), precum și informațiile care nu sunt considerate secret de stat (articolul 8). Totodată, aceeași Lege prevede la articolele 19 și 20 modalitatea și condițiile transmiterii reciproce a informațiilor atribuite la categoria secretului de stat. Așadar, potrivit articolului 19 alin. (2) din Lege, **autoritățile publice și alte persoane juridice care solicită furnizarea unor informații atribuite secretului de stat sunt obligate să creeze condiții care ar asigura protecția acestor informații.** Conducătorii acestor entități poartă răspundere personală pentru încălcarea restricțiilor privind familiarizarea cu informații atribuite la secret de stat.

81. Curtea mai observă că, în baza articolului 12 alin. (7) din Legea securității statului, Consiliul Suprem de Securitate poate solicita de la autoritățile publice și persoanele juridice publice autonome date și informații care conțin secrete bancare sau comerciale.

82. Așadar, Curtea reține că condițiile furnizării informației care constituie secret bancar sunt stabilite în articolul 97 din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. Totodată, alin. (6) al acestui articol stabilește că **persoanele și organele abilitate să solicite și să primească informațiile care constituie secret bancar sunt obligate să păstreze confidențialitatea acestora și le pot utiliza numai în scopul pentru care le-au solicitat sau le-au fost furnizate, potrivit legii, și sunt obligate să nu le furnizeze sau să le divulge persoanelor terțe, cu excepția cazurilor de executare a obligațiilor prevăzute de lege.**

83. Totodată, Curtea subliniază că, potrivit articolului 7 alin. (3) din Legea securității statului, nu sunt permise amestecul în viața familială și particulară, lezarea dreptului de proprietate privată. Statul asigură secretul scrisorilor, telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare.

b) Obligația furnizării altor informații

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate)

84. Curtea observă că **textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului constituie o sursă de incertitudine juridică, din cauza caracterului său foarte general, fără limite clare** (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 15 din 22 mai 2018, § 68; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 141). Textul **„precum și alte informații” nu asigură identificarea domeniilor pentru care mai pot fi solicitate informații**, în situația în care aceeași normă stabilește că autoritățile sunt obligate să furnizeze orice date și informații, inclusiv datele și informațiile care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică. Prin urmare, **textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului nu îndeplinește exigențele calității legii și contravine articolului 23 alin. (2) din Constituție.**

2.2. Cu privire la caracterul justificat al obligației de a furniza orice alte date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică

85. Cu titlu preliminar, Curtea notează că articolul 54 alin. (2) din Constituție stabilește că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

86. În prezenta cauză, Curtea reține că, potrivit articolului 12 alin. (1) din Legea securității statului, Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ care analizează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale în domeniul asigurării securității naționale și prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică externă și internă a statului.

87. Sub acest aspect, Curtea reține că securitatea statului este parte integrantă a securității naționale și reprezintă protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte (articolul 1 din aceeași Lege).

88. De asemenea, Curtea subliniază că, conform articolului 77 alin. (2) din Constituție, Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării. Potrivit articolului 87 alin. (4) din Constituție, Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.

89. Totodată, Curtea menționează că Consiliul Suprem de Securitate în rezultatul obținerii informațiilor de la autoritățile publice și persoanele juridice publice autonome prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova. Președintele este una din autoritățile publice din domeniul asigurării securității statului, având atribuții precum: exercită conducerea generală a activității de asigurare a securității statului și este responsabil de starea securității statului în limitele atribuțiilor stabilite de legislație; ia măsurile necesare privind asigurarea securității statului, în conformitate cu legislația; asigură conlucrarea autorităților publice în domeniul asigurării securității statului; instituie și administrează, în conformitate cu legislația, organe consultative pentru problemele asigurării securității statului ș.a. (articolul 10 din Legea securității statului).

90. Așadar, Curtea reține că **prezentarea informațiilor de către autorități și persoane juridice publice autonome urmărește formularea unor recomandări de către Consiliul Suprem de Securitate în domeniul politicii interne și externe a statului și, prin urmare, asigurarea securității statului. Aceasta sarcină a Consiliului poate fi justificată prin mai multe scopuri legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție: asigurarea securității naționale, asigurarea integrității teritoriale, asigurarea bunăstării economice a țării, asigurarea ordinii publice, protejarea drepturilor, libertăților și demnității altor persoane.**

91. Curtea observă că competențe similare cu cele ale Consiliului Suprem de Securitate se regăsesc și la autoritățile omoloage din alte state europene (a se vedea §§ 11-21 *supra*).

92. Totuși, Curtea nu poate verifica, potrivit competențelor sale, caracterul proporțional al modului de aplicare a prevederilor contestate, adică proporționalitatea ingerinței la modul concret. Această atribuție le revine instanțelor de drept comun, care pot fi solicitate în vederea efectuării unui control judecătoresc potrivit prevederilor relevante ale Codului administrativ referitoare la principiul și testul proporționalității (a se vedea articolele 29 și

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

225) și din Legea securității statului (articolul 7 alin. (6)). Curtea se limitează doar la a constata existența acestor garanții procedurale și a caracterului lor suficient.

93. Curtea subliniază că furnizarea oricăror date și informații de către autorități și persoane juridice publice nu poate fi considerată, în toate cazurile, o chestiune strict privată și care ar afecta dreptul la respectarea vieții private prin comunicarea acestor informații Consiliului Suprem de Securitate. De asemenea, nu toate datele și informațiile solicitate de Consiliul Suprem de Securitate pot fi necesare pentru asigurarea securității statului și formularea unor recomandări în domeniul politicii interne și externe a statului.

94. Dacă informațiile solicitate într-un anumit caz de către Consiliul Suprem de Securitate urmăresc scopul asigurării securității statului sau dacă solicitarea acestor informații încalcă dreptul la respectarea vieții private al unei persoane, garantat de articolul 28 din Constituție, pentru că solicitarea excede scopului legitim, reprezintă o problemă care poate fi supusă controlului judecătoresc de drept comun, în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz.

95. *Obiter dicta*, Curtea subliniază că, **pentru a se respecta principiile constituționale, autoritățile publice și persoanele juridice publice autonome, atunci când primesc solicitări de la Consiliul Suprem de Securitate privind furnizarea unor informații, trebuie să evalueze în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz, dacă informațiile solicitate sunt destinate pentru realizarea scopurilor legitime ale legii și dacă nu există o ingerință disproporționată în dreptul la respectarea vieții private a persoanei.**

96. De asemenea, Curtea observă că Consiliul Suprem de Securitate poate solicita furnizarea informațiilor și de la **autoritățile publice de rang constituțional** (*i.e.*, care sunt prevăzute expres în Constituție și care au un rol fundamental pentru ordinea juridică constituțională). Curtea notează că independența autorităților publice de rang constituțional reprezintă una din valorile de bază ale sistemului democratic, iar garantarea ei este esențială pentru realizarea tuturor celorlalte valori constituționale. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că **autoritățile publice de rang constituțional pot furniza informațiile solicitate în măsura în care această acțiune nu aduce atingere statutului și autonomiei lor prevăzute de Constituție.**

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) litera a) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLULUI 12 ALINEATELE (7) ȘI (8) DIN LEGEA
SECURITĂȚII STATULUI NR. 618 DIN 31 OCTOMBRIE 1995
(*obligația autorităților de a furniza informații Consiliului Suprem de Securitate*)

literele a) și e) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial* sesizarea nr. 69a/2020 privind controlul constituționalității articolului 12 alineatele (7) și (8) din Legea securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995, depusă de către dl Serghei Sîrbu, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. *Se declară neconstituțional* textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului nr. 618 din 31 octombrie 1995.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 29 octombrie 2020
HCC nr. 25
Dosarul nr. 69a/2020*